

Het INDISCH NIEUWS

GEILLUSTREERD WEEKBLAD UITSLUITEND GEWYD AAN DE OVERZEESCHE GEBIEDSDEELEN

N.V. „HET INDISCHE NIEUWS“

Directeur: G. de Pree

Hoofdredacteur: L. F. Tjijmstra

Bureau Red. en Admin.: Noordeinde 29, 's-Gravenhage, Tel. 112884, Giro 85369, Abonnementsprijs: p.kw. f 4.—, p. Nr. f 0.25

Nederlandsch West-Indië

Wij hebben in ons hoofdartikel van de vorige week een hartelijk woord van welkom gericht tot de beide West-Indische delegaties, die naar ons land zijn gekomen ten einde een petitie aan H. M. de Koningin te overhandigen, — hetgeen j.l. Dinsdag intusschen is geschied —, inzake de verdere ontwikkeling van onze West-Indische gebiedsdeelen.

Wij hebben daarbij gewezen op de buitengewoon gebrekkige voorlichting op het gebied van de West-Indische zaken en op de geringe belangstelling welke, mede als gevolg daarvan, in ons land daarvoor bestaat, enkele gunstige uitzonderingen voorbehouden. Een zóó zwakke weerklank in de organen der publieke meening troffen wij ten aanzien van de West-Indische delegaties aan, dat wij in ons hoofdartikel van de vorige week o.m. de vraag hebben gesteld of de delegaties wel door de regering op Schiphol bij hun aankomst waren welkom geheeten. Dit blijkt gelukkig wél het geval te zijn geweest. Het was overigens niet zoo vreemd, dat wij deze vraag stelden, gezien de schandelijke wijze, waarop hier de Oost-Indische helden „ontvangen“ zijn van officieele zijde, die Indië hadden vertegenwoordigd op den grooten Londen-schen Parade-dag.

De delegaties van Suriname en Curaçao zijn nu reeds bijna veertien dagen in ons midden en met voldoening mogen wij vaststellen, dat zij steeds meer in de gelegenheid worden gesteld zich een indruk te vormen van de toestanden hier te lande. Zij brengen tal van bezoeken en maken reizen naar alle deelen des lands. Wanneer de dagbladers over wat meer papier zou kunnen beschikken, zou ook zij zeker niet achter zijn gebleven in het wekken van belangstelling voor de wenschen en verlangens der bevolking van onze gebiedsdeelen in Amerika, waar de zaken zoo geheel anders staan dan in onze Aziatische gewesten. De geheele Soekarno-affaire vervult de West-Indische vertegenwoordigers met diepen

weezin en terecht. De West-Indische bevolking, die tenslotte evenzeer naar zelfbestuur verlangt als die in Oost-Indië, — en daarvoor zelfs beter is toegerust —, stelt het volste vertrouwen in de toezeggingen vervat in de bekende rede van H. M. de Koningin van December 1942, welke dan ook als uitgangspunt van de onderhandelingen worden genomen. Dit heeft de oorlogsmisdadiger Soekarno niet willen doen. Hij is er direct toe overgegaan een bloedige rebellie te verwekken en hij heeft miljoenen menschen, laiden en rasgenooten, overgeleverd aan chaos en terreur. Onze regering is te zwak geweest om hier tegen in te gaan. Had zij dit wél gedaan, had zij vóór alles orde en rust hersteld, dan had men met de vertegenwoordigers van de gezonde nationalistische beweging in Nederl.-Indië langs denzelfden vreedzamen weg van onderhandelen tot het gewenschte doel kunnen komen als nu met de vertegenwoordigers van West-Indië het geval is, die trouw zijn gebleven aan het rijksverband.

Hoe de toekomstige status van onze West-Indische gebiedsdeelen precies zal zijn, valt op het oogenblik nog niet met nauwkeurigheid vast te stellen, maar alleen reeds het feit, dat van geen enkele zijde oppositie bestaat tegen de basis van het rijksverband, rechtvaardigt een sterk vertrouwen in de vruchtbare ontwikkeling der voor de deur staande besprekingen. Hierbij moge ook de wensch worden uitgesproken, dat het bezoek der beide delegaties er toe mag bijdragen een einde te maken aan de groote onbekendheid, welke hier te lande nog heerscht ten aanzien van onze West. Men verwacht hier nog vaak Suriname en Curaçao met elkaar. Voor onzen Oost deed destijds de vraag de ronde hoe lang de treinreis duurde van Batavia naar Padang als typeerend voor de heerschende onkunde; voor de West circuleert het praatje over de brug, die Willemstad met Paramaribo verbindt! Van Suriname is men gewoon

als van een arm land te spreken, terwijl de bodem groote rijkdommen bevat, die alleen nog tot ontwikkeling moet worden gebracht. Curaçao is op dit oogenblik het meest welvarende plekje op den geheelen aardbodem met een begroting die een overschot aanwijst. Trouwens het feit, dat men Curaçao gaarne noemt „The shopping centrum of the world“ duidt wel op de beteekenis, die men aan dit gebiedsdeel mag hechten. Wij danken ook aan Curaçao het ontzaglijke voordeel van onzen zeer grooten goodwill in geheel Zuid-Amerika. Karakteristiek hiervoor is, bijvoorbeeld, dat Columbia interneering van Nederlanders verbiedt, zelfs indien er oorlog met Nederland zou zijn. Curaçao vindt ook tegenover Brazilië en Venezuela een open deur. Dit zijn feiten en omstandigheden, waaraan in ons land veel te weinig aandacht wordt besteed.

De Nederlandsche vlag waait fier op de eilanden in de Caribische Zee.

Wij hebben den indruk, — zoo heeft dr. Da Costa Gomez, de voorzitter der Curaçaosche commissie zich uitgesproken —, dat Nederland de geweldige waarde, materieel zoowel als moreel, van deze gebiedsdeelen in de Amerikaansche wereld niet voldoende beseft. Helaas, wij moeten toegeven, dat dr. Gomez gelijk heeft. Het is absoluut noodzakelijk, dat hierin verbetering komt. Zoo spoedig mogelijk. Een systematische, intensieve voorlichting dient op korten termijn ter hand te worden genomen.

Naar een nieuw B.B.

Néer
met den
ivoren toren!

Makassar, 16 Mei 1946.

Er zijn bittere dingen in het Indië van heden. En één van de bitterste is wel, dat er schoone idealen in oude sleur dreigen onder te gaan.

Menschen, die het eerlijk meenen met het welzijn van Indië en zijn volk en met dat van het Koninkrijk der Nederlanden — „Indonesiërs” zoowel als Nederlanders — raken langzaam maar zeker ontmoedigd.

De belangrijkste oorzaak hiervan is, dat de geest van tempo doeloeh den kop weer opsteekt, zelfs in het B.B. De bezwarende feiten hoopen zich voortdurend op en de atmosfeer raakt steeds meer bezwangerd.

Er is een aantal met idealen bezielden personen in Indië, Nederlanders en „Indonesiërs”, die begrijpen in welken geest en naar welke richtlijnen er gewerkt moet worden, opdat er een ware solidariteit groeie tusschen de verschillende bevolkingsgroepen van dit mooie land. Die beseften, waar de waarden liggen, waarop straks het Gemeenebest Indonesië en het gansche Koninkrijk zullen zijn gegrondvest. Deze mannen en vrouwen van de nieuwe gedachte, men vindt ze overal. In het particuliere leven, in de ambtenarenwereld en ook in de kern van het Indische bestel: in het B.B.

Maar in het B.B. zoowel als elders treft men ook andere lieden aan, die bewust of onbewust, uit onwil of onvermogen, tegen den stroom pogen op te roeien of de nieuwe richtlijnen voor het bestuursbeleid saboteeren. Is dit al een bedenkelijk verschijnsel in het particuliere, een bepaald gevaarlijk phenomeen is het in de ambtelijke wereld en in het bijzonder in het B.B.-corps.

Wij publiceerden reeds den tekst van een rondschrjven aan de bestuursambtenaren in Indië, waarin gedetailleerde aanwijzingen worden gegeven voor dit beleid, dat voortaan gevoerd moet worden. In deze missive werd blijk gegeven, dat in de hogere regionen van het B.B. terdege wordt beseft, met welke middelen er gewerkt moet worden om het ideaal van een autonoom, zijn eigen zaken regelend, gebiedsdeel van het Koninkrijk te verwezenlijken.

Maar hier als elders liggen tusschen den top en de basis van een structuur vele lagen van diverse schakeeringen.

Er zijn met name in het B.B.-corps nog tallooze lieden, die het rechtaf oneens zijn met de moderne richtlijnen en die niet schromen U dit — binnenskamers — te vertellen. Erger nog: niet schromen, om in de practijk de verwezenlijking van een snel verloopende ontvoogding tegen te houden.

O, het zijn niet alleen de „ouden” — zoo zijn er ook vele onder de „jongeren”. Het is minder een kwestie van strikte leeftijdsgrenzen dan van geestesjeugd. Maar ze zijn er, en dat nog wel op de

sleutelposities van de Indische maatschappij: de B.B.-posten.

In ieder geval zijn thans op verschillende plaatsen in de buitengewesten — want Java valt uiteraard grootendeels buiten den bereikbaren kring — nog bestuurslieden te over, die, na aanvankelijk een flink contact met de bevolking te hebben bewerkstelligd, na eerst waarlijk naar democratische opvatting het oor te luisteren hebben gelegd om de stem des volks, de stem der Indonesiërs, te hooren, langzamerhand weer achter hun schrijftafel zijn verstart. Zij isoleeren zich van lieverlede weer in hun ouden ivoren toren, regeeren weer „du haut de leur grandeur”, vervallen in de oude sleur.

Het is voor de B.B.-ërs ook zeer gemakkelijk naar eigen opvatting te leven en te handelen op de eenzame posten in de buitengewesten, waar zij een groote mate van zelfstandigheid genieten en niet ieder oogenblik door een superieur op de vingers getikt kunnen worden. En dan verleidt vaak een vertrouwen op de volgzzaamheid van de inheemsche bevolking de bestuurders tot een autocratische of on-democratische houding.

Oude sleur, groote zelfstandigheid en speculatie op de bevolkingsmentaliteit mogen al het bedroevend verschijnsel verklaren, excuseeren doen ze het niet! Het is in dezen tijd van heropbouw naar nieuwe richtlijnen een eerste gebod zich te verzetten tegen de menschelijke inertie. Nu, meer dan ooit, dient ervoor gewaakt, dat de groote zelfstandigheid der B.B.-ambtenaren zich niet ten kwade keert.

Nu, meer dan ooit, is er behoefte aan bestuurders, doelbewuste paedagogen, die de zwakheden der bevolking trachten te verhelpen, systematisch en met helder

inzicht, om haar op te voeden tot zelfstandigheid.

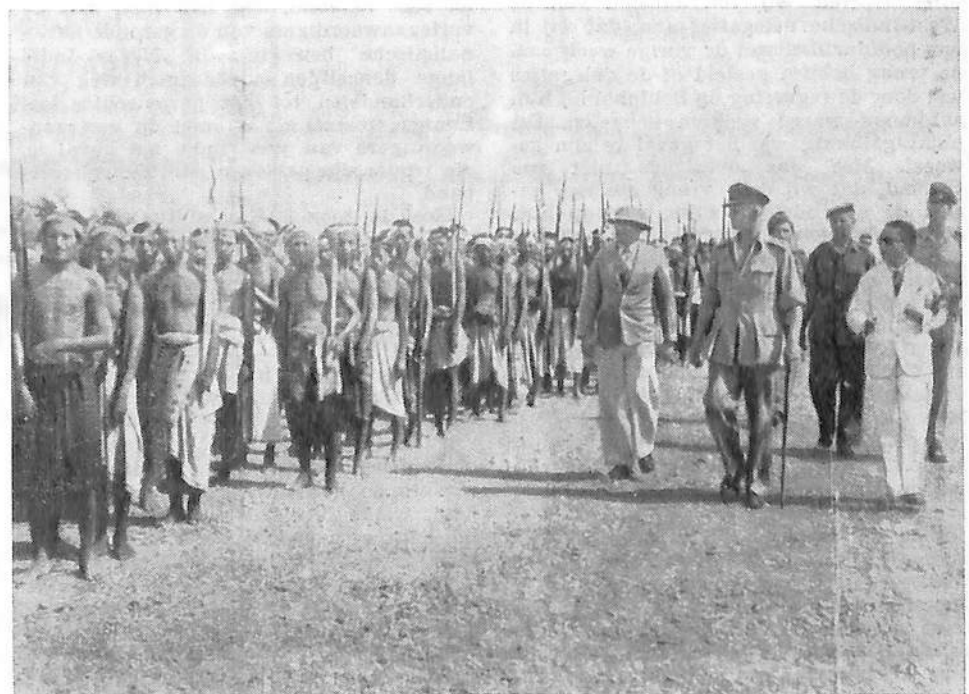
Dan zijn er andere feiten. Was daar niet de toezegging, dat „indonesiërs”-abituriënten van de Bestuursacademie in aanmerking zouden komen voor posten van aspirant-controleur? Wordt het zoo onderhand niet eens tijd, dat deze belofte wordt ingelost? Want van dergelijke benoemingen is, voor zoover nu bekend, nog steeds niets gekomen.

En dan de salarieering van de „Indonesische” bestuursfunctionarissen. — In het leger is thans gelijkheid in soldij of tractement geschapen voor allen, ongeacht hun landaard. — In het bestuur bestaat nog een scherpe discrepantie in de honoreering van Indonesiërs en Nederlanders.

Voor deze tekortkomingen in de leiding zijn zelfs geen verklarende, laat staan excuseerende, factoren op te noemen.

Er is maar één oplossing: snel en krachtig ingrijpen.

Het B.B. is de „backbone” van de Indische structuur. Het B.B. voornamelijk zal Indië moeten opvoeren tot een peil, waarop de Indonesiërs hun eigen zaken kunnen regelen. Het B.B. zal in overeenstemming met de plaatselijke behoeften, mogelijkheden, politieke stroomingen of stemmingen, democratische lichamen moeten creëeren, zooveel mogelijk binnen het kader van de adat, en de moderne democratische sfeer moeten scheppen. In het B.B. tenslotte zal het eerst de solidaire samenwerking tusschen Indonesiërs en Nederlanders moeten worden verwezenlijkt, wat alleen mogelijk is indien aan schrijnende discriminatie een einde wordt gemaakt.

Overste F. ter Meulen inspecteert op Bali de inheemsche anti-pemoeda-troepen.

Wil men het B.B. deze groote en groot-sche opdracht met succes laten vervullen, dan dient men zich in de eerste plaats de volledige, toegewijde medewerking te verzekeren van zijn leden. En als er onder hen onwilligen zijn, met wie het kwaad hazen vangen is, dan dienen deze lieden te verdwijnen, op korten termijn!

Dit geschiedt in andere sectoren van de samenleving reeds op groote schaal: talrijke lieden, die de strooming van heden niet kunnen „bijbenen”, „vloeien af”. Waarom niet bij het B.B., waar dit noodzakelijker nog is dan elders?

De bezwaren liggen voor het oprapen: waar haalt men zoo snel andere functionarissen vandaan? De opleiding van een B.B.-ambtenaar kost jaren en vervolgens kost het nog eens jaren en jaren voor hij voldoende praktijk heeft om een belangrijke, zelfstandige post te kunnen bekleeden.

Maar wat in oorlogstijd kon, kan dat nu eensklaps niet meer?

In oorlogstijd leidde men kandidaten op aan een noodcursus in Melbourne. Daar werden in den tijd van een half jaar mannen van de meest uiteenlopende pluimage klaargestoomd voor het Binnenlandsch Bestuur. Er waren jongelieden onder van twintig jaar, die meegewerkt hadden aan de illegale actie in Nederland, vervolgens langs avontuurlijke omwegen naar Engeland waren getrokken om hun land te dienen: Engelandvaarders in den besten zin des woords. Er waren „ouderen” onder, die soms al een zekere positie in de maatschappij hadden bekleed, ouderen naar leeftijd, maar bezielde van een jeugdigen geest. Er waren universitair gevormden en H.B.S.-abituriënten. Zij werden gevormd in een nood-opleiding van zegge en schriive een half jaar!

Deze Melbourne-abituriënten zijn nu in verschillende deelen van den Archipel werkzaam. En wie men ook spreekt, progressieven of conservatieven onder de bestuursmensen, vrijwel allen zijn van oordeel, dat deze „jongeren” het er uitstekend afbrengen. Zij werken hard en zijn bezielde van een schitterenden geest. En als er al zijn, die hun opleiding te summier achten, dan zijn dit voornamelijk deze jonge ambtenaren zelf! Een aanvullingscursus van drie jaren in Leiden, waarnaar zij zelf snakken, zal hen te gelegener tijd volledig toerusten voor hun taak.

Waarom zou men nu een dergelijken cursus als te Melbourne niet kunnen organiseren om nieuw bloed tot zich te trekken? Nu, in dezen na-oorlogsch tijd, zijn er heel wat meer krachten beschikbaar dan in den oorlog. Er zijn talloze universitaires, die hun werkkraft en idealisme in dienst van het B.B. zouden willen stellen. Zij zouden toch zeker óók in een half jaar klaargestoomd kunnen worden voor den voorloopigen dienst — om dan later op de een of andere wijze een aanvullende opleiding te krijgen. Deze nieuwe krachten zouden dan de opengevallen plaatsen kunnen bezetten van de „afgevoelden”. Diegenen onder de „nieuwelingen” met ervaring in eenigerlei bedrijf of beroep zouden spoediger met verantwoordelijke posten kunnen worden belast.

O, zeker, Leiden en Utrecht draaien weer en leveren Indologen af. Maar de opleiding daar duurt vijf jaar en ..... periculum in mora: uitstel is hier gevaar-

De Indische collaborateur Dinklaar voor zijn rechters.

lijk. Zoo snel mogelijk dient ingegrepen te worden! Indien niet binnen een jaar een verjonging naar den geest in het B.B.-corps heeft plaats gevonden, zou de schade wel eens onherstelbaar kunnen blijken.

Trouwens het zal ook zaak zijn, de jonge afgestudeerden der universiteiten sterk te selecteeren op hun geesteshouding en de minder geschikten naar onschuldiger posten te dirigeeren b.v., naar het Departement van Economische Zaken, den Oudheidkundigen Dienst, etc.

En laat men — last but not least — in Godesnaam de belofte aan de Indonesische abituriënten van de Bestuurs-academie inlossen en de onbillijkste salarisdispariteiten tusschen Indonesische en Nederlandsche bestuursmensen laten verdwijnen!

Moge men in Nederland dezen noodkreet verstaan. — Er is hier veel te verliezen en enorm veel te bederven in korten tijd.

Aan de karaktervastheid van een aantal loyale, idealistische Indonesiërs werden al te lang hooge eischen gesteld. Hetzelfde geldt voor een groep „jeugdige” Nederlanders. Men kan geen wissels blijven trekken op hun idealisme, zonder die te honoreeren!

Al binnen een jaar kunnen zij, teleurgesteld en neerslachtig, den kop in den wind gooien of bij de pakken gaan neersitten.

Het is niet voldoende te spreken over het einde van de „koloniale aera” — het volstaat niet te spreken over den heropbouw van Indië en het scheppen van nieuwe verhoudingen. De daad telt! En aan daden ontbreekt het tot dusverre.

Moge het moeilijk zijn in de particuliere maatschappij daadwerkelijk waarborgen te scheppen voor juistere verhoudingen, in den kring der ambtenaren heeft de Regering het roer in handen. Moge zij dit weten te hanteeren als een stuurman in noodtij betaamt.....

T.

Papier

ER IS WEER PAPIER!

Het nummer van „Het Indisch Nieuws” van heden is, naar wij hopen, het laatste nummer, dat in het „lomp-kleed” moet verschijnen, waarin het zich heeft moeten steken onder dwang van het Rijksbureau voor de papiervoorziening, dat een oekase had uitgevaardigd, waardoor wij onzen omvang tot de helft moesten terugbrengen, zonder dat rekening werd gehouden met het feit, dat ons blad op het gebied der Indische voorlichting het eenige orgaan is, dat een grooten, algemeenen lezerskring bereikt.

Juist bij het ter perse gaan van dit blad bereikt ons het bericht, dat krachtens ministerieel besluit ons blad weer over voldoende papier kan beschikken.

De eerste binnengekomen gegevens na de bezetting van Tangerang geven al dadelijk een beeld van de toestanden, welke in Tangerang heerschten vóór de Nederlandsche troepen hier arriveerden.

In het kort gezegd: terreur en nog eens terreur, van de ergste soort.

De leiding berustte, — wij volgen hier de officieele mededeelingen van den Indischen Legervoortlichtingsdienst op den voet —, bij de T.R.I., en vooral was hiervan de P.T., de Polisi Tentara of in het Nederlandsch: militaire politie, zeer gevreesd. Deze P.T. schijnt in Tangerang een waardige dochter te zijn van haar moeder: de Japansche Kempeitai. Het noemen van den naam alleen was voldoende om wijd en zijd schrik en ontsteltenis onder de bevolking te verbreiden. Geen wonder, dat men in het geheel niet afwijzend stond tegenover een bezetting door Nederlandsche troepen. Door „kabar angin” had men reeds gehoord, dat de Nederlanders heelemaal niet zoo vreeselijk waren als de Indonesische propagandisten voorstelden. Verhalen over de rustige en gepacificeerde gebieden nabij Paal Merah, Kabupaten en Passar Minggoe waren reeds doorgedrongen, vooral na de bezetting van het betrekkelijk nabijgelegen Serpong, dat gemakkelijk van Tangerang uit bereikt kon worden.

Onmiddellijk na aankomst van de Nederlandsche troepen te Tangerang is dan ook een militaire patrouille uit Serpong verband komen opnemen met de Tangerangse troepen, en hierbij is gebleken, dat de hoofdweg Serpong-Tangerang geheel vrij van extremistische elementen is. De Serpongse militairen zijn ook zonder eenige moeilijkheid teruggereden.

Propaganda!

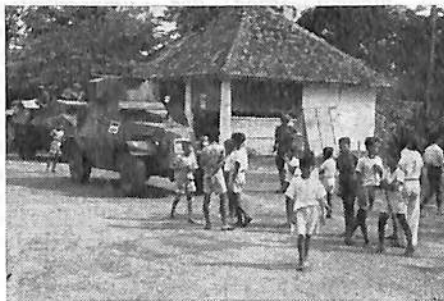
Als wij dit in beschouwing nemen, is het begrijpelijk, dat de „Indonesische” propaganda niet dat effect had, wat men beoogde. Maar er waren andere middelen om de bevolking te dwingen, te gehoorzamen! Men wenschte aan de Nederlanders te laten zien, dat de bevolking geheel achter de republiek stond en niets van eenige samenwerking moest hebben. Welnu, als de bevolking dan niet goedschiks wenscht te evacueeren, zal de T.R.I. haar wel dwingen. En het is vast komen te staan, dat zij die blijven wilden, op de punt van de bajonet opgejaagd zijn, om als vee over de Tjisadane gedreven te worden. Bij deze evacuatie zijn de laagste middelen toegepast, tot vrouwenroof toe, een bedrijf, waaraan de P.T. zich overigens niet alleen bij deze evacuatie schuldig maakte! Het is gebleken, dat men, als ergens een mooi meisje werd gevonden, dat naar den zin was van een P.T.-er of T.R.I.-man, zij niet anders had te doen dan dezen man maar te volgen, of anders zouden de wapens wel een handje helpen! Elk rapport, dat ontvangen werd betreffende de toestanden in Tangerang spreekt van beestachtigheden van de ergste soort. Dat de bevolking in alle opzichten verarmd is, is uiteraard begrijpelijk. Maar de wijze, waarop de Indonesische militairen misbruik maakten

van hun macht en de bevolking beroofden, teneinde zelf een goed leventje te leiden, is erger, dan waar ook is vastgesteld.

Sociale problemen.

Deze „Indonesische” militaire macht bestaat voor verreweg het grootste deel uit jonge kerels, die nog op geen andere wijze met het eigenlijke leven hebben kennis gemaakt, dan roovend, brand-schattend, moordend en plunderend. Dat hieruit een sociaal probleem van de eerste orde is ontstaan, laat zich gemakkelijk begrijpen. Deze jongelieden zijn voor regelmatigen arbeid geheel ongeschikt en in een rustig „Indonesië”, onder welken bestuursvorm dan ook, is voor dergelijke lieden zonder dat zij behoorlijk worden opgevoed en gedisciplineerd, geen plaats. Dit beseffen zij zelf zeer goed en zij doen dan ook alles om de thans heerschende verwarde toestanden zoo lang mogelijk te rekken en uit deze toestanden hun voordeel te trekken!

Het gevolg van dit alles was, dat de omliggende kampongs geheel leeg waren. In de kota echter waren velen gebleven, die zich dan ook in alle opzichten opge-

Verkennde pantserwagens bereiken Tangerang, hartelijk verwelkomd door ons vriendelijk gezinde bevolking.

lucht gevoelden, toen de eerste pantserwagens Tangerang bereikten en hun instemming met de bezetting duidelijk toonden. In Parangkoeda, iets noordelijk van Tangerang gelegen, was Rain, de oude loerah, die reeds onder het Nederlandsche bestuur van vroeger zijn gezag uitoefende en ook bij de bevolking in hoog aanzien stond.

Rain heeft zijn bestuursplichten ook vervuld tijdens het Japansche bewind, doch toen de T.R.I. in Tangerang arriveerde, werd Rain zonder meer „verwijderd” en een berucht individu, Lawoed, nam zijn plaats in. Van werkelijk gezag was geen sprake, de bevolking kende Lawoed en was allerminst met hem ingenomen. Maar Lawoed had de autoriteiten achter zich en een waar schrikbewind was hiervan het gevolg. Toen de Nederlandsche troepen Parangkoeda bereikten, was Lawoed uiteraard gevluht.

Rooftochten.

En temidden van een geheel uitgemergelde bevolking, die aan alles maar dan ook alles te kort had, vond men in Lawoeds woning een voorraad padi, bene-

vens op de vlucht achtergelaten munitie, stomme getuigen van zijn handel en wandel. Onder Lawoeds bestuur patrouilleerde de T.R.I. intensief door de kampongs. Zooals begrijpelijk hadden deze patrouilles het karakter van een rooftocht. Maar er was nog een ander doel: handhaving van het strenge verbod om levensmiddelen naar Batavia te vervoeren. Wie hiervan verdacht werd, werd beschouwd als „spion” en zonder pardon afgemaakt.

Toen Lawoed bij de nadering van onze mannen verdween, nam Rain het bestuur weer in handen en hij was met zijn mandeurs en helpers een der eersten, die zijn opwachting kwam maken bij onze troepen, hulp en steun verzoekende en waardevolle inlichtingen verschaffend.

Zooals bekend bestaat de bevolking grootendeels uit Chineezen. Van hen zijn velen loyaal gebleven en deze loyale groep heeft tijdens de moeilijke maanden, dat de T.R.I. haar terreur uitoefende, de kampongbewoners bijgestaan en moed ingesproken. Hiervoor hebben velen met hun leven moeten boeten. Overal ziet men vernielde Chineesche woningen en ontelbaar zijn de verhalen, waarmee men aankwam, hulp en bescherming vragend aan onze militairen.

In een der nabij Parangkoeda gelegen kampong was de T.R.I. rondgegaan vóór de vlucht, verhalen verspreidend over de vreeselijke N.I.C.A.-mensen, die roovend en plunderend aan zouden komen, en niemand, ook het kleinste kind niet, in leven zouden laten. Deze kampong is dan ook en bloc geëvacueerd, maar denzelfden dag, dat de Nederlandsche troepen aankwamen, kwamen ook de kampongbewoners terug. Die moordgeschiedenissen bleken nogal mee te vallen. En juist onze Inheemsche militairen hadden onmiddellijk een goed contact met deze bevolking, maakten links en rechts vrienden.

Van Chineesche zijde werden al dadelijk geschenken aangeboden. Een grappig tooneeltje was het, toen enkele Chineezen aankwamen met een varkentje en hiervoor in het geheel geen betaling wenschten te ontvangen. Een van onze militairen, die dat toch wel wat al te erg vond, kwam aan met een paar kleedingstukken, die in dank aanvaard werden. Een ander vond dit niet genoeg: hij kwam met tien gulden aan. Na heel veel beleefdheidsfrasen over en weer werd ook deze gave van onze jongens geaccepteerd, nadat den Chinees duidelijk was gemaakt, dat dit geld niet bedoeld was als betaling, maar als vriendschapsgave.

Wat de geneeskundige verzorging van de bevolking betreft, men kan begrijpen, dat het hier allertreurigst mee gesteld was; ook op dit gebied werd vertrouwen getoond in de Nederlanders: men had al gehoord over het werk in de gepacificeerde gebieden. Vooral de beruchte fraboesia woedt hier hevig.

Goed werk voor onze troepen.

Voor onze troepen valt hier zeer veel en goed werk te doen. Een bericht bereikte ons, dat den avond voor de bezetting een kampong geheel uitgemoord was. Een andere kampong werd bedreigd met hetzelfde lot. Onnoodig te zeggen, dat onmiddellijk met een zeer intensieve patrouilleering werd aangevangen.

Wat de gevangenen in handen van de T.R.I. betreft, is gebleken, dat een veertigtal Europeanen, waaronder vrouwen en kinderen, zijn meegevoerd. En-

kele Amboneezen zijn even vóór de bezetting vrijgekomen en zij waren het, die onze mannen met gejuich begroetten en onmiddellijk als contactpersonen tusschen ons en de bevolking optraden.

Allerwege keert thans de bevolking weer terug, vertrouwend op ons leger en ons pacificatiewerk en er op rekenend, dat wij infiltratie van kwaadwillige elementen kunnen tegenhouden.

Voor hen beteekent de bezetting van Tangerang een bevrijding en een mogelijkheid om weer aan den arbeid te gaan, en nu niet gestoord door plundersaars en vrouwenroovers.

Er is gebrek aan alles: levensmiddelen, kleding, medicijnen zijn nergens. Maar de wil om te werken is er en de sawahs beloven veel goeds.

Voorts zijn de irrigatiewerken ten oosten van de Tjisadane, waaronder belangrijke sluiswerken, volkomen intact in onze handen gekomen.

Een zware, doch zeer dankbare taak ligt hier voor onze bestuursmensen gereed, gesteund door het enthousiasme van onze militairen.

Na de bezetting van Tangerang zijn vele merkwaardige gegevens omtrent de geschiedenis van deze plaats vóór de komst van de Nederlandsche bezettingstroepen in onze handen gekomen.

Het is gebleken, dat hier een verregaande bestuurshervorming (beter ware het te spreken van revolutie, want deze bestuurshervorming werd „op de bajonet” doorgevoerd) heeft plaats gehad.

De eerste veranderingen hadden reeds plaats onder het Japansche bewind. De door het Nederlandsche gezag reeds aangestelde assistent-wedana van Glasari (Tjikampek) verhuisde in September 1943 naar Maok en in Maart 1944 naar Tiga Raksa bij Tangerang.

Na den val van Japan nam de Rakjat Djolata de zaak in handen. Deze uitdrukking beteekent letterlijk: „het mindere volk”, en de „Indonesiër” bedoelt hiermede, wat men in Europa onder „het proletariaat” verstaat.

In October 1945 trad Hadji Achmad, afkomstig uit de kampong Dojong, een zeer befaamd individu, op als hoofd van deze Rakjat Djolata. Uiteraard nam deze onmiddellijk zitting in de Kaboepaten (ambtswoning van den regent, dus hoogste inheemsche ambtenaar).

Onmiddellijk werden alle oude B.B. ambtenaren van loerah tot wedana afgezet. Nieuwe bestuursambtenaren werden benoemd door verkiezing door het

volk. Deze verkiezing zag er zeer democratisch uit: De loerah's kozen de onderdistrictshoofden, deze kozen het districts-hoofd. Echter jammer, dat deze democratie slechts op papier bestond! De nieuwe loerah's werden n.l. verkozen op een vergadering, gehouden door een troep gewapende Rakjat Djolata, die de kampongs waren binnengedrongen!

Ook werden de oude titels afgeschaft. De regent heette voortaan poesat doerah keboepaten inplaats van boepati zooals vroeger. Dit klonk heel wat indrukwekkender. De wedana heette voortaan ketoea doerah I, het onderdistrictshoofd ketoea doerah II en de loerah, die ook niet tevreden was met dit eenvoudige woord, noemde zich ketoea doerah III.

De rechterhand van den grooten Hadji Achmad, Hadji Saälan, ook al een befaamd individu, werd hoofd van politie, tevens hoofd van de barisan Keamanan Rakjat (militaire organisatie, welke later werd omgezet in de T.R.I.).

Andere kopstukken van deze Rakjat Djolata waren: Hadji Abbas, secretaris van H. Achmad, en Soemo, tweede secretaris van H. Achmad.

En dan niet te vergeten de leider van de Laskar Tentara Hitam (de beruchte „Zwarte Banteng-organisatie) Abdoellah.

Een tankval in den weg van Batavia naar Tangerang wordt door Nederl. genietroepen dichtgeworpen.

De T.R.I.

In Februari 1946 kwam de T.R.I. in Tangerang, die inderdaad begon met krachtige maatregelen ten goede. Alle bovengenoemde kopstukken werden gearresteerd en geïnterneerd, waarschijnlijk te Salabintanah. Onder leiding van lt.-kol. Singgi scheen orde en rust terug te keeren en een einde scheen te komen aan de moordpartijen.

Maar dit was slechts tijdelijk. Of de leiders werkelijk van goeden wille waren en hun menschen niet in de hand hadden, of dat allerlei schanddaden oogluikend werden toegestaan of zelfs aange-moedigd, is niet bekend. Een feit is echter, dat daden van terreur toenamen, vooral bedreven tegen de Chineezzen en tegen „spionnen”, die men overal meende te zien.

Verder ontstonden benden in den vorm van Laskar Rajat, die dienen zouden als guerilla-eenheden, gewapend met slag- en steekwapens.

Deze Laskar Rajat werd getraind door de T.R.I. en zou in iedere actie voorgaan, om met goloks en speren verarring te stichten in de gelederen van hen, die de T.R.I. te lijf gaan.

De commandovoering in de Laskar Rajat was zeer eenvoudig. Naar bekend omvatten deze benden enkele duizenden, die door de omgeving van Tangerang zwier-ven. Onnoodig te zeggen, dat dit de „rust en orde” zeker niet ten goede kwam!

Wat de eigenlijke T.R.I. betreft, in dit district waren vier bataljons gelegerd, waarvan één te Tangerang. Voorts zestig man P.T., terwijl een te Tangerang gelegerde militaire „academie” ongeveer honderd leerlingen telde.

Vast staat, dat in de kampong Tanah Tinggi Japansche militairen optraden. Ook hield hier een achtal gedeserteerde Britsch-Indiërs verblijf, die bij hun desertie hun wapens hadden meegenomen.

Wat het verlaten van de troepen van Tangerang betreft, het staat vast, dat ongeveer een week vóór de komst van de Nederlanders de Europeesche gevangenen zijn afgevoerd. Tezelfdertijd zijn de Ambonneesche gevangenen losgelaten. Wel moesten deze overdag in de gevangenis gedwongen werk verrichten, maar des avonds mochten zij buiten slapen. Dat er in Tangerang Europeanen vermoord zouden zijn, is nergens vast komen te staan. Wel Indonesiërs en Chineezzen.

Drie dagen voor de komst van de Nederlandsche troepen week de bezetting van de T.R.I. uit, het terrein overlatend aan ongeveer 5.000 man Laskar Rajat.

Het schijnt deze Laskar Rajat te zijn, die de laatste vernielingen heeft uitgevoerd en met deze benden hebben onze voorste troepeneenheden een vrij regelmatig contact gehad tijdens den opmarsch naar Tangerang, waarbij echter de benden, zooals eerder gemeld is, zorgvuldig voor waakten, buiten schot te blijven.

Van de Redactietafel

Bij W. P. van Stockum en Zoon, 's-Gravenhage, is een brochure verschenen van de hand van dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn onder den titel: „Welk aandeel heeft dr. Van Mook gehad in de gezags-schemering in Nederl. Indië?”. Op den omslag is een foto afgedrukt waarop we Soekarno zien, die den Japanschen minister Tojo de hand schudt ter begroeting. Ook in den tekst zijn verscheidene foto's opgenomen, die even zoovele scherpe aanklachten vormen tegen Van Mook's gevoerd beleid.

De schrijver gaat na, hoe het den Japanners is gelukt een groot deel der nationalisten voor zich te winnen.

Welke bedoeling Japan met zijn onafhankelijkheidsbelofte voor had, blijkt duidelijk uit de woorden van den radio-

commentator van Tokio die op 9-9-'44 zeide:

„Op Java wil Japan de situatie scheppen, dat de Geallieerden niet als bevrijders komen van een onderdrukt volk, maar als indringers in een vrij land.... Als de Geallieerden toch willen vechten voor de handhaving van de soevereine rechten van het Koninkrijk der Nederlanden, zullen zij automatisch invallers worden en als vijanden van de inheemsche bevolking worden beschouwd, waarvan verwacht kan worden, dat zij zal vechten voor haar vrijheid.”

De reactie op deze belofte bleef niet uit, vooral toen Harada op 8-9-'44 toestemming gaf tot het voeren van de rood-witte vlag en het zingen van het volkslied „Indonesia Raja”. De Japansche

propaganda organiseerde grootsche feesten en meetings, waarop o.a. als sprekers optraden: de Soendanees Oto Iskandar di Nata, Oei Tjong Tjoei, Pieter Dahler, een Indo-European en ambtenaar van het Bureau voor de Volkslectuur, Soetardjo, oud-Volksraad-lid en een van de twee Provinciale Gouverneurs, die bij uitzondering door de Japanners zijn benoemd, Ir. Soekarno en vele anderen. Zij allen betuigden op enthousiaste wijze hun dank voor de Japansche edelmoedigheid.

Uitvoerig staat de deskundige schrijver ook stil bij de wrede daden, door extremisten bedreven. Hier ook laat hij de feiten spreken. „Wanneer zal, — vraagt hij dan aan het slot van zijn brochure — aan dit alles, dat erger is dan wat ooit in Bergen Belsen, Dachau enz. heeft plaats gehad, een einde worden gemaakt?”

Men kan de vraag of de Luitenant-Gouverneur Generaal al dan niet getracht heeft op dictatoriale wijze in Indië een Stuwpolitiek te voeren gevoelig buiten geding laten bij het beoordeelen van de vraag of deze bewindsman wel getoond heeft geschikt te zijn voor het ambt, dat hij bekleedt. Afdoende staat vast, dat dr. Van Mook op de hoogte is geweest van het bestaan van een gevaarlijke separatistische beweging. Hij heeft dit reeds in September 1944 geweten, terwijl de doelstelling van den Japanschen bezetter bij het doen van de onafhankelijkheidsbelofte hem bekend was. Desondanks zijn door hem geen krachtige maatregelen geno-

men heeft hij ook later de adviezen van de geïnterneerden op Java niet willen aanhooren.

Door dit alles na te laten heeft hij het mogelijk gemaakt, dat de separatisten, gebruik makende van de door den Japanschen bezetter georganiseerde terreurorganen, de macht op Java in handen kregen. Hierdoor werd iedere poging tot toenadering van de goedwillenden, waartoe de overgrote massa van de bevolking behoort, tot het wettige Nederlandische gezag, onmogelijk gemaakt.

Door den Luitenant-Gouverneur Generaal zijn fouten gemaakt, die

catastrophale gevolgen hebben gehad niet alleen voor Indië, maar ook voor het prestige van het heele Koninkrijk. Daarmede heeft dr. Van Mook afdoende zijn ongeschiktheid voor zijn tegenwoordigen rang bewezen. Levens van vrouwen, kinderen en mannen in de interneringskampen zijn door het niet tijdig nemen van geëigende maatregelen door hem in gevaar gebracht. Dáárom dient de Luitenant-Gouverneur Generaal dr. Van Mook wegens bewezen ongeschiktheid voor zijn ambt ontslagen te worden."

Een gesprek boven de wolken

Op Vrijdagmorgen 21 Juni startte van Schiphol de pasgedoopte Douglas DC4 „Paramaribo”, met aan boord vele genoodigden, onder wie de leden der delegaties van Suriname en Curaçao, voor een rondvlucht boven ons door Hitler geteisterde vaderland. De sporen van de worsteling met de Teutoonsche „beschermers” waren duidelijk zichtbaar. Gemakkelijk gezeten in de ligstoelen van dit prachtige en uiterst comfortabel ingerichte toestel, ontrolde het gigantische slagveld, waarop Nederland tegen terreur en verdrukking gestreden heeft, zich voor onze oogen. Het door zon beschenen landschap, met zijn frissche weiden, rechte wegen en schilderachtig gegroepeerde dorpen en steden, deed niet vermoeden, dat voor een jaar terug de nood zeer hoog gestegen was. Alles ademde rust en vertrouwen uit, niettegenstaande kapotte bruggen en leege plekken in bebouwde kommen getuigden van het geweld, dat Hitler, droomende van „macht door geweld”, over ons deed losbarsten.

Tijdens dezen tocht boven de wolken, neerziende op hetgeen ons volk tot stand wist te brengen, gingen de gedachten automatisch naar het probleem van dezen tijd, ja, het probleem van ons volk. Hoe moet de verhouding zijn tusschen de Rijksdeelen en waartoe zijn de bewoners der verschillende Gebiedsdeelen in staat?

Gelukkig stelden de voortreffelijke eigenschappen van dit nieuwe vliegtuig der K.L.M. en de bereidwilligheid van enkele leden der Surinaamsche en Curaçaosche delegaties ons in staat, hierover met competente vertegenwoordigers uit de West van gedachten te wisselen. En het verheugt ons oprecht te kunnen mededeelen, dat onze rijksgenooten uit de West getroffen waren en door het karakter van het Nederlandsche landschap, waarop Nederlandsche vlijt en Nederlandsche samenwerking hun stempel gedrukt hadden, en door de verwoesting, die politieke machtswellust had aangericht. Zij dachten aan het ongelukkige Java, waar eveneens de waan van gisteren zijn sporen naliet en zich, hullende in het kleed van het Javaansch nationalisme, poogde te handhaven.

In het gesprek, dat zich daar boven de wolken, neerziende op het zich weer oprichtende Nederland, ontwikkelde, hebben deze loyale rijksgenooten dan ook niet alleen gesproken over wat hen het naast aan het hart ligt n.l. de zelfstandigheid van de West in het kader van het Koninkrijk, maar zij hebben ook een oordeel geveld over die lieden, die hun eigen

land- en rasgenooten offeren op een vreemd altaar. Zeker, ook zij zijn van meening, dat Indië vrij moet zijn, doch binnen het kader van het Koninkrijk. Deze menschen, levende, zooals Nederlandsche extremisten zeggen, in een „koloniaal” land, verlangen voor de Oost vrijheid in gebondenheid en recht zonder verdrukking. In het streven van Soekarno en zijn satellieten, zelfs in het door dezen oorlogsmisdadiger bepaalde beleid van Sjarir, zien zij, die geen directe belangen hebben bij de instandhouding van het Nederlandsche gezag in de Oost, een middel, dat erger is dan de kwaal. Ronduit zeggen zij ons: De vooroorlogsche Nederlandsche regeering heeft te lang gewacht bij het toekennen van de voor de ontwikkeling der betrokken noodzakelijke vrijheid en medezeggenschap, maar toch: een Javaansche copie van de Japansche methoden en doelstellingen is een geesel voor de bevolking. Ja, hun objectiviteit de vrucht van politieke rijpheid, althans de politieke rijpheid van deze delegatielieden, doet hen zeggen: de inheemsche bevolking opgehitst en voortgejaagd, denkt niet en heeft geen staatkundig inzicht. Het is m.a.w. een ontspoorde groep intellectueelen, moreel vergiftigd en ontkracht door Japansche voorbeelden en

propaganda, die de blindelings volgende massa misbruikt. Zij kweken chaos, omdat een op lotsverbetering hopen massa iedere leiding zal volgen, die de illusie wekt: Wij zullen u redden.

Dit oordeel, geveld door de vertegenwoordigers van een „koloniale” bevolking en niet verwrongen door persoonlijke belangen, is dan ook niet alleen vernietigend voor Soekarno en de zijnen, maar ook voor sommige betweters, die de wereldopinie vormen, en deze als maatstaf meenen te kunnen gebruiken. Het is een pluim op den hoed van het Nederlandsche Bewind, dat ondanks alle moeilijkheden en tekortkomingen van Nederlandsche gezagsdragers, in de West een politieke rijpheid tot ontwikkeling wist te brengen, die tot een beter oordeel in staat is dan het politieke „zelfbewustzijn”, dat in Marxistische kringen als het toppunt van vooruitstrevendheid gekenschetst wordt.

Hun oordeel is niet verwrongen door valsche leuzen en staatkundige drogbeelden. Zij overschatten hun krachten niet en weten, dat Nederland, zoowel in de West als in de Oost, een taak te vervullen heeft. Zij weten, dat de inheemsche massa niet rijp is voor volledige staat-

De peetooms van de „Paramaribo”.

kundige onafhankelijkheid. De chaos in Indië bewijst het. En daarom verlangen zij van ons, die de verantwoordelijkheid dragen voor het leven, voor het bestaan, voor de welvaart en de ontwikkeling der inheemsche bevolking, erkenning van het recht. Dit recht is niet het volledig vrij laten, het zich uit de Overzeesche Gebiedsdeelen terugtrekken. Neen, dit recht houdt in, dat wij alle elementen, onverschillig van welken landaard, wonende in Suriname, op Curaçao of Aruba, in de gelegenheid stellen aandeel te hebben in het bestuur. Zij verlangen niet, dat wij de politiek onrijpen belasten met een door hen niet te dragen last. Neen, zij verlangen, staande op het fundament van recht en noodzaak, geloovende aan de eerlijkheid en den onbaatzuchtigen wil van het Nederlandsche volk, erkenning van wat zij krachtens politieke rijpheid en moreele verantwoordelijkheid eischen

moeten. Dit elschen is geen vuistslag op een ministerieele tafel, maar het denkproduct van tot ontplooiing gekomen persoonlijkheden. Deze menschen staan niet voor ons met het schuim op de lippen, als door volksmisleiders tot waanzin en massamoord opgehitsten. Neen, zij steken ons de broederhand toe, zooals de Voorzitter der beide delegaties tijdens een lunch, aangeboden door de Directie van de K.L.M., gezegd heeft. Hij verlangt begrip en samenwerking. En dat, dat willen wij geven. Wij hebben een open oog voor de mogelijkheden die samenwerking met gelijk gezinde Rijksgenooten biedt. Wij weten dat, de daardoor geschapen mogelijkheden onvermoede resultaten zullen hebben.

De heer Plesman, als van ouds de stuwende kracht, getuigde eveneens van wat door samenwerking bereikt kan worden. Niet de K.L.M. alleen houdt Neerland's

vlag in de lucht. De ongelooflijke vooruitgang op luchtvaartgebied en meer nog de tot uitwerking komende plannen, getuigden volgens hem van de samenwerking tuschen groote maatschappijen. De stuwkracht is daar zóó groot, dat hij letterlijk wordt voortgedreven. Ja, de Nederlandsche olie-industrie dreigde zelfs met het openen van eigen luchtlijnen, indien de K.L.M. niet vlug op toeren kwam. En dit niet om hun olie kwijt te raken, maar om Nederland de middelen te verschaffen, die den opbouw mogelijk maken. Het is waarachtig geen kapitalistenbelang, dat de heeren op het oog hebben. Zonder K.L.M. geen deviezen en zonder deviezen geen invoer. Het nationale, het gemeenschappelijke is ook daar richtsnoer voor denken en handelen. De door de E.V.C.-staking tegengehouden opbouw van Schiphol is daar in schrijvende tegenspraak mede.

B. B.

**NEDERLANDSCHE
HANDEL-MAATSCHAPPIJ N.V.**
(DEVIEZENBANK)

Hoofdkantoor: Amsterdam, Vijzelstraat 32
70 kantoren in Nederland

ALLE BANK-, EFFECTEN- EN
ASSURANTIEZAKEN

**HUWELIJKS
CADEAUX**
bij
KOCH

Den Haag
Hoogstr.

Rotterdam
Jongkindstr.

**NILLMIJ'S
BESCHERMENDE HAND**

**IN INDIË EN IN
NEDERLAND**

N.V. LEVENSVZERZEKERING MIJ.
NILLMIJ VAN 1859

PALEISSTRAAT 9

DEN HAAG

BILLITON-BEDRIJVEN

**N.V. Hollandsche Metallurgische
Bedrijven**

Hoofdkantoor: LYCEUMPLEIN 19, TEL. 18 34 40
'S-GRAVENHAGE

Fabriek: WESTERVOORTSCHE DIJK 67 d, TEL. 1540
ARNHEM

Producente van:

TIN

Billiton Tin gear. 99,9% Sn.
Tulp tin gear. 99,85% Sn.
Lam en Vlag Tin gear. 99,5, 99 en 98% Sn.

Maagdelijk Bloklood

Merk „Tulp“ (min. 99,9% Pb)

Legeeringen

Tinsoldeer in blokken en staven
Witmetaal
Drukkerij metaal
Hardlood.
Bronselegeringen

Diversen

Calciumarsenaat
Wolframverbindingen
Vanadiumverbindingen
Bismuth

Onderzoek Uzelf

met deze vragen:

IS U TEVREDEN:

1. over Uzelf,
2. over Uw positie,
3. over Uw overredingskracht,
4. over Uw volharding,
5. over Uw concentratievermogen,
6. over Uw zelfvertrouwen,
7. over Uw mogelijkheid om goede plannen te maken,
8. over Uw kans op meer succes,
9. over de wijze waarop U moeilijkheden overwint,
10. over de resultaten van Uw werk?

persoonlijkheidsonderzoek bleek mij, dat mijn beoordeling van mijn eigenwaarde sterk gestegen is".

Cursist 104283 schrijft: „Elke les verbeid ik met belangstelling en vreugde, omdat haar inhoud mij verkwikt en omhoogvoert. Uit mijn drie-maandelijkse

Kunt U op iedere vraag „ja“ zeggen?

U kunt werkelijk „ja“ zeggen, wanneer Dalmeijer's Psychologische Persoonlijkheidskursussen, die U per post worden toegezonden, U over alle moeilijkheden heenhelpen. Vul daarom nog heden nevenstaanden **BON** in

BON

(langs deze lijn afsnijpen a.u.b.)

Zend mij kosteloos uitgebreide inlichtingen over Uw Psychologische Persoonlijkheidskursussen.

NAAM: .....

STRAAT: ..... No. ....

PLAATS: .....

(invullen in DRUKletters a.u.b.)

Na invulling opzenden met 15 cent aan postzegels aan DALMEIJER'S CURSUSSEN, Afid H 1 N 2646 Koniginneweg 182, A'dam-Z. U kunt ook per brief schrijven, als U dit blad niet wilt beschadigen.

ZEKERHEIDSSTELLING!

DELASTINGEN

ACCOUNTANTSKANTOOR
BERT G. VAN HAARLEM
ACCOUNTANT en BELASTINGCONSULENT

DEN HAAG	ROTTERDAM-C
35 Surinamestraat 35	4a Kon. Emmaplein 4a
Telef. 114253 en 114254	Telefoon 21530

IN OMNIA PARATA

W. J. Innemee & Zonen n.v.

Begrafenis
Transport
Crematie

Den Haag Denneweg 71-73 Telefoon 115940

Haarlem, Kinderhuisvest 29-33, Telefoon 10441

VEILINGZALEN „t CENTRUM“

Koninginnegracht 5, 's-Gravenhage, Tel. 114436, b.g.g. 773964
A. F. M. DEN EXTER, Beëd. Makelaar

Veilingen en taxatiën op elk gebied

*Dagelijks gelegenheid
tot inbrengen van goederen*

VEILINGBEDRIJF „ODEON“

Singel 460 Amsterdam, telefoon 48590

Chr. J. Bolle, Veilingmeester-Taxateur

*

Het adres te Amsterdam voor betere

Inboedelverkoopingen

Regelmatig veilingen

Inbrengen van goederen dagelijks

Taxatiën op ieder gebied